

Besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Ontheffing Wet natuurbescherming

Art. 3.1, lid 2, Wnb

Art. 3.5, lid 4, Wnb

Renovatie flatgebouwen Vrijveld te Roermond

Zaaknummer: **2019-201759**

Kenmerk: 2019/39716

Datum besluit: 23 mei 2019

Verzonden: 27 mei 2019

INHOUDSOPGAVE

1	Besluit.....	3
1.1	Afschriften	4
1.2	Rechtsbescherming	4
1.3	Inwerkingtreding.....	4
2	Voorschriften	5
2.1	Algemene voorschriften	5
2.2	Specifieke (soort)voorschriften	5
2.3	Monitoring	5
2.4	Overige voorschriften	6
3	Procedure.....	7
3.1	Aanvraag.....	7
3.2	Bevoegd gezag	7
3.3	Vorbereidingsprocedure.....	7
4	Overwegingen	8
4.1	Beschermingsregimes Vogelrichtlijnsoorten § 3.1 en Habitatrichtlijnsoorten § 3.2	8
4.2	Omschrijving aanvraag	8
4.3	Gierzwaluw, franjestaart en gewone dwergvleermuis	9
4.3.1	Andere bevredigende oplossing	9
4.3.2	Belang	10
4.3.3	Staat van instandhouding	11
4.4	Conclusie	11
4.4.1	Gierzwaluw, art. 3.1, lid 2, Wnb	11
4.4.2	Franjestaart en gewone dwergvleermuis, art. 3.5, lid 4, Wnb.....	12
4.4.3	Ten overvloede	12
4.4.4	Zorgplicht	12

1 Besluit

Gedeputeerde Staten hebben op 30 januari 2019 een aanvraag om ontheffing als bedoeld in de artikelen 3.3 en 3.8 Wet natuurbescherming (Wnb) ontvangen van Wonen Zuid voor de grootschalige renovatie van flatgebouwen cluster 230143 in de buurt “Vrijveld” te Roermond. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2019-201759.

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten, gelet op de artikelen 3.3 en 3.8 Wnb en gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing:

1. aan aanvrager ontheffing te verlenen. Deze ontheffing wordt verleend in het kader van het project ‘renovatie flatgebouwen cluster 230143’ in Vrijveld te Roermond. Het plangebied is gelegen aan de volgende straten: de Minister Beversstraat, de Notenboomlaan, de Max Guillaumestraat, de Oranjelaan, de Jos Beltjensstraat, de Henri Tijssenstraat en de Willem Bayerstraat.
2. dat ontheffing wordt verleend van de volgende verboden handelingen:
 - het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de gierzwaluw (*Apus apus*) te vernielen of te beschadigen, of nesten van de gierzwaluw weg te nemen, artikel 3.1, lid 2, Wnb;
 - het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de franjestaart (*Myotis nattereri*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) te beschadigen of te vernielen, artikel 3.5, lid 4, Wnb.
3. dat aan deze ontheffing de in hoofdstuk 2 vermelde voorschriften verbonden zijn;
4. dat de ontheffing wordt verleend vanaf publicatie van onderhavig besluit t/m 1 april 2022;
5. dat de voorschriften aangaande mitigerende maatregelen van kracht blijven na afloop van onder 4 genoemde periode;
6. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 30 januari 2019 deel uitmaken van deze ontheffing, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

drs. M.G.P.I. Arts
clustermanager Vergunningen, Toezicht en Handhaving, team Vergunningen

1.1 Afschriften

Dit besluit is verzonden aan:

- Wonen Zuid, Postbus 400, 6040 AK te Roermond.

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan:

- Ecolybrum V.O.F., t.n.v. M.J.M. Coenen, Heugterbroekdijk 31, 6003 RA te Weert;
- Gemeente Roermond, Postbus 900, 6040 AX Roermond.

1.2 Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking. Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht, Postbus 1988, 6201 BZ Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

1.3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking na toezending of uitreiking aan de belanghebbende(n) tot wie het besluit is gericht, onder wie begrepen de aanvrager.

Indien de voorzieningenrechter positief beslist op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Awb, wordt de werking van het onderhavige besluit geschorst.

2 Voorschriften

2.1 Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de in hoofdstuk 1 genoemde soorten en beschreven handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffing geldt voor het plangebied “renovatie flatgebouwen cluster 230143”, gelegen in de buurt “Vrijveld” aan de Minister Beversstraat, de Notenboomlaan, de Max Guillaumestraat, de Oranjelaan, de Jos Beltjensstraat, de Henri Tijssenstraat en de Willem Bayerstraat in Roermond, zoals opgenomen in paragraaf 4.2 (figuur 1).
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de Provincie Limburg indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de activiteiten aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De ontheffinghouder dient de start van de werkzaamheden uiterlijk vijf werkdagen voor die tijd digitaal bij ons te melden.
Het meldingsformulier Wet natuurbescherming¹ vindt u op www.limburg.nl/vergunningen (klik op Wet natuurbescherming, beschermde soorten, ontheffing).

2.2 Specifieke (soort)voorschriften

7. Met inachtneming van onderstaande voorschriften dienen de maatregelen uitgevoerd te worden zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport Activiteitenplan “Wonen Zuid: cluster 230143”, Projectnummer: 19-439 van 28 januari 2019.
8. De ontheffinghouder meldt uiterlijk vijf werkdagen voordat de mitigerende maatregelen worden uitgevoerd en afgerond deze datum bij het bevoegd gezag.
9. De maatregelen, zoals opgenomen in het activiteitenplan en de voorschriften van dit besluit worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol, dat altijd op de locatie aanwezig is en waarmee het uitvoerende personeel bekend is.

2.3 Monitoring

10. Het monitoringsplan wordt vooraf ter goedkeuring bij ons ingediend via de Berichtenbox voor bedrijven of per post verstuurd naar Provincie Limburg, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht, onder vermelding van het zaaknummer.

¹ Alleen als u niet digitaal kunt melden, stuurt u de melding per post naar: Provincie Limburg, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht.

11. De monitoring wordt uitgevoerd tot 3 jaar na de realisatie van de tijdelijke- en permanente maatregelen conform de eisen in de geldende onderzoeksprotocollen, zoals opgenomen in de kennisdocumenten van beschermde soorten van BIJ12 plaats te vinden.
12. De monitoringsresultaten worden jaarlijks vóór 1 januari gerapporteerd aan het bevoegd gezag via de Berichtenbox voor bedrijven of per post verstuurd naar Provincie Limburg, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht, onder vermelding van het zaaknummer.

2.4 Overige voorschriften

13. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd in afstemming met een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
Onder een deskundige wordt verstaan:
 - a. een inhoudelijke medewerker op het gebied van soorten bij een ecologisch adviesbureau of;
 - b. een persoon die beschikt over een afgeronde hbo- of universitaire opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie of;
 - c. een persoon die beschikt over een afgeronde mbo-opleiding soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten of;
 - d. een persoon die beschikt over een door ervaring opgedane gelijkwaardig niveau of;
 - e. een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en werkzaam of aangesloten is bij een Nederlandse beschermingsorganisatie of;
 - f. een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming van soorten.
14. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient minimaal 8 weken voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing ingediend te worden.

3 Procedure

3.1 Aanvraag

Op 30 januari 2019 heeft aanvrager een aanvraag om ontheffing ingediend voor de volgende in de Wnb verboden handelingen:

- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de gierzwaluw (*Apus apus*) te vernielen of te beschadigen, of nesten van de gierzwaluw weg te nemen, artikel 3.1, lid 2, Wnb;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de franjestaart (*Myotis nattereri*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) te beschadigen of te vernielen, artikel 3.5, lid 4, Wnb.

De aanvraag bestaat uit de volgende stukken:

- Aanvraagformulier ontheffing en module soortenbescherming;
- Activiteitenplan "Wonen Zuid cluster 230143", Projectnummer: 19-439 van 28 januari 2019;
- Soortgericht onderzoek vleermuis en gierzwaluw cluster 230143, kenmerk: 18-305 van 28 november 2018;
- Ecologische quickscan, kenmerk: 18-279 van 15 februari 2018.

3.2 Bevoegd gezag

De handelingen worden in zijn geheel verricht in de provincie Limburg. Gelet op artikel 1.3 Wnb en de artikelen 3.3 en 3.8 Wnb is ons college het bevoegd gezag voor het verlenen van de ontheffing.

3.3 Voorbereidingsprocedure

Dit besluit is voorbereid met de reguliere voorbereidingsprocedure als beschreven in titel 4.1 van de Awb.

Van het besluit wordt mededeling gedaan via de internetsite <https://zoek.officielebekendmakingen.nl> (klik dan op officiële bekendmakingen).

Wij hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de beslistermijn van 13 weken te verlengen met 7 weken overeenkomstig artikel 5.1, tweede lid van de Wnb.

4 Overwegingen

De Wet natuurbescherming bevat regels voor het behoud van de biologische diversiteit en de bescherming van kwetsbare dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving. Enerzijds is Nederland hiertoe gehouden op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen. De Wet natuurbescherming kent daarom beschermingsregels voor soorten die onder de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd (Vogelrichtlijnsoorten) in paragraaf 3.1, en voor soorten die middels de Europese Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn bescherming genieten (Habitatrichtlijnsoorten) in paragraaf 3.2. Anderzijds voorziet paragraaf 3.3 van de wet in regels voor een limitatief aantal soorten waarvan de bescherming niet internationaalrechtelijk is geregeld, maar waartoe de nationale wetgever op eigen initiatief heeft besloten (andere soorten). Deze drie beschermingsregimes kennen elk eigen verbodsbepalingen en voorwaarden voor ontheffing van de verboden.

Deze aanvraag heeft betrekking op het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten.

4.1 Beschermingsregimes Vogelrichtlijnsoorten § 3.1 en Habitatrichtlijnsoorten § 3.2

Een ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen kan worden verleend als aan elk van de volgende voorwaarden, zoals opgenomen in artikel 3.3, lid 4, Wnb en 3.8, lid 5, Wnb is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- de handeling is nodig in het kader van een of meer van de in bovengenoemde artikelen genoemde belangen;
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden, en is beschreven in paragraaf 4.3.

4.2 Omschrijving aanvraag

In het plangebied Vrijveld, als weergegeven in figuur 1, is woningbouwcorporatie Wonen Zuid voornemens om, grootschalige renovatiewerkzaamheden uit te voeren aan haar woningbezit. Tevens worden enkele woningen gesloopt. Activiteiten met betrekking tot renovatie en isolatie zijn de volgende:

- Isoleren van de spouw;
- Aanbrengen geïsoleerd dakbeschot;
- Verwijderen van asbest;
- Gootconstructies.

Vrijveld is een buurt in de wijk Roermond-Oost. Het plangebied is gelegen aan verschillende straten. De ingreeplocatie bestaat uit een groot aaneengesloten gebouwencomplex, bestaande uit drie woonlagen met bergingen op de begane grond en gemeentelijk groen. Op dezelfde locatie worden vervolgens woningen gerealiseerd, die wél voldoen aan de normen van deze tijd. De renovatie vindt plaats in vier faseringen. Zodoende kunnen er plaatselijk steeds genoeg mitigerende maatregelen getroffen worden zodat de huidige populatie geen tot minimale schade ondervindt.

Figuur 1: Het plangebied Vrijveld cluster 230143 te Roermond.

4.3 Gierzwaluw, franjestaart en gewone dwergvleermuis

4.3.1 Andere bevredigende oplossing

Locatie gebonden

Het project is locatiegebonden vanwege de aard van de werkzaamheden. Het gaat immers om het renoveren van bestaande bebouwing. De huidige gebouwen zijn niet duurzaam en voldoen niet meer aan moderne eisen voor comfort en verbruik. De buurt Vrijveld te Roermond wordt middels een grootschalige renovatie omgevormd naar een vitale en leefbare omgeving. Bovendien is sloop geen optie omdat er geen huisvestingsruimte is voor het huidige aantal bewoners.

Alternatieve inrichting werkzaamheden

Door de aanwezigheid van beschermde soorten is er gekozen om in de planning van de werkzaamheden zoveel mogelijk buiten de kwetsbare periodes van de gierzwaluw, de franjestaart en de gewone dwergvleermuis te blijven. Waar het niet mogelijk is om activiteiten volledig buiten de kwetsbare periodes te plannen worden nestlocaties in de daartoe juiste periode ongeschikt gemaakt en worden nieuwe nestlocaties tijdig aangeboden, rekening houdend met de gewenningsperiode.

De renovatie wordt op een zodanige manier verricht dat de aangetroffen verblijfplaatsen die vernietigd worden, in permanente situatie teruggebracht worden, alvorens de daadwerkelijke aantasting plaatsvindt.

Gierzwaluw

In totaal zijn er 9 broedlocaties aangetroffen in de te renoveren woningen. De concentratie van gierzwaluwen bevindt zich aan de westzijde van de onderzoekslocatie.

Deze jaar rond beschermde nestlocaties zullen vernietigd worden tijdens de renovatiewerkzaamheden. Er zullen 45 permanente voorzieningen voor in de plaats komen (en 45 tijdelijke kasten als blijkt dat de werkplanning niet afdoende aangepast kan worden zodat permanente voorzieningen beschikbaar zijn, voordat de huidige plekken aangetast worden).

De voorzieningen zullen in de vorm van inmetselfkasten aangeboden worden, op dezelfde plek als waar de invliegopeningen aangetroffen zijn. Daardoor hebben de vogels tijdens hun actieve broedperiode wederom de beschikking over hun "oude" nestlocaties.

Franjestaart

Ter plekke van een mogelijk winterverblijf van de franjestaart is één zwermende franjestaart aangetroffen. Dit zwermgedrag impliceert dat er een winterverblijffunctie aanwezig is. Op de mogelijk in gebruik zijnde oude verblijfplek zullen vier nieuwe verblijfplekken geboden worden.

Gewone dwergvleermuis

In het plangebied in Vrijveld zijn in totaal 21 zomerverblijfplaatsen, drie winterverblijfplaatsen en één kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Door de gefaseerde aanpak zal het verlies aan verblijfplaatsen per fase anders zijn. Daarnaast zullen er permanente voorzieningen voor in de plaats komen. Er zullen 84 permante vleermuiskasten ten behoeve van de zomerverblijfplaatsen, 12 vleermuiskasten ten behoeve van de winterverblijfplaatsen en vier kraamkasten ingemetseld worden.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning wordt schade aan de gierzwaluw, de franjestaart en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen. De getroffen mitigerende maatregelen ten behoeve van bovengenoemde soorten zullen in lijn zijn met de kennisdocumenten van de beschermde soorten van BIJ12. Voor de handeling, waarop de aanvraag betrekking heeft, bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.3.2 Belang

Op het aanvraagformulier is aangegeven dat de ontheffing is aangevraagd op basis van de volgende belangen:

Vogelrichtlijn: In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

De geplande werkzaamheden zijn noodzakelijk om verdere achteruitgang van de woningen te voorkomen en de woningen energiezuiniger te maken. De woningen zijn in hun huidige staat slecht geïsoleerd. Door de werkzaamheden zullen de woningen geïsoleerd worden en voorzien worden van betere ventilatie waardoor tocht en vocht voorkomen wordt. Daarnaast wordt aanwezige asbest gesaneerd en wordt verpaupering tegen gegaan.

Habitatrichtlijn: In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Met de grootschalige renovatie van de woningcomplexen in Vrijveld wil Wonen Zuid duurzame flatgebouwen realiseren als gevolg van de energie, klimaat en verduurzaming voorschriften vanuit de overheid. Op deze manier wordt er getracht warmte verlies en CO2 uitstoot te verminderen. Ook zullen de energiekosten worden teruggedrongen.

Deze openbare veiligheids- en gezondheidsbelangen, die in paragraaf 3.1 Wnb (Vogelrichtlijnsoorten) en paragraaf 3.2 Wnb (Habitatrichtlijnsoorten) worden bedoeld, wegen in dit geval zwaarder dan het ecologisch belang.

4.3.3 Staat van instandhouding

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een vogelsoort met een jaarrond beschermd nest en is middels het beleid “Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg” van 6 december 2017 hiertoe, ingedeeld in categorie 2.

De staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel in Nederland is gunstig. De gierzwaluw wordt in Limburg ingedeeld bij de algemene soorten. Uit het soortgericht onderzoek als bijgevoegd bij de aanvraag is echter gebleken dat in het plangebied meerdere broedparen aanwezig zijn.

Door het treffen van permanente maatregelen in het plangebied ten behoeve van de gierzwaluw en rekening te houden met de kwetsbare periode van de soort bij de uitvoering, wordt gegarandeerd dat de staat van instandhouding van de soort niet in geding komt. Het verspreidingsgebied van de gierzwaluw zal als gevolg van de ingreep niet afnemen en er blijft een voldoende groot habitat over om de populatie op lange termijn in stand te houden.

De handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw.

Franjestaart

De effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soort is niet aan de orde, omdat deze soort regionaal en landelijk gezien op populatie niveau in aantal nog steeds toeneemt. De soort is met name de laatste jaren sterk in aantal groeiende in winterverblijven.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest algemeen voorkomende vleermuissoort in Nederland. De meeste verblijfplaatsen van de soort bevinden zich in bebouwing. Hiermee zijn de flatgebouwen van cluster 230143 te Roermond geschikt leefgebied voor de gewone dwergvleermuis.

Door het treffen van tijdelijke en permanente maatregelen in het plangebied ten behoeve van de franjestaart en de gewone dwergvleermuis, en rekening te houden met de kwetsbare periode van de soort bij de uitvoering, wordt gegarandeerd dat de staat van instandhouding van de soort niet in geding komt. Het verspreidingsgebied van de franjestaart en de gewone dwergvleermuis zal als gevolg van de ingreep niet afnemen en er blijft een voldoende groot habitat over om de populatie op lange termijn in stand te houden.

Met de handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, wordt dan ook geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie van de franjestaart en de gewone dwergvleermuis in het natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

4.4 Conclusie

4.4.1 Gierzwaluw, art. 3.1, lid 2, Wnb

Het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Vogelrichtlijnsoorten biedt ten aanzien van de gierzwaluw voldoende gronden voor ontheffingverlening van de verbodsbepalingen als opgenomen in artikel 3.1, Wnb.

4.4.2 Franjestaart en gewone dwergvleermuis, art. 3.5, lid 4, Wnb

Het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Habitatrichtlijnsoorten biedt ten aanzien van de franjestaart en de gewone dwergvleermuis voldoende gronden voor ontheffingverlening van de verbodsbepalingen als opgenomen in artikel 3.5, Wnb.

4.4.3 Ten overvloede

Het is mogelijk dat in het plangebied andere, dan uit onderzoeken gebleken, beschermde soorten voorkomen. In dat geval is mogelijk toch sprake van een overtreding van een of meer verbodsbepalingen van paragraaf 3.1 en/of paragraaf 3.2 en/of paragraaf 3.3 Wnb.

Bij (mogelijke) overtreding van verboden waarvoor bij dit besluit geen ontheffing is verleend, dient bij het bevoegd gezag een (aanvullende) ontheffing te worden aangevraagd.

4.4.4 Zorgplicht

Onverminderd de vrijstellingen, gedragscodes en ontheffingen dient altijd de wettelijke zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 Wnb voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in acht te worden genomen.